

Asia: VN/11443/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annetun direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia vaikutuksia näette ehdotettujen muutosten aiheuttavan?

Esteettömyysdirektiiviä sovelletaan mm. itsepalvelupäätteisiin, kuten matkalippuautomaateihin ja lähtöselvitysaunomaateihin. Näiden tuotteiden osalta rakennetun ympäristön esteettömyys on keskeistä, jotta tuotteiden käyttäminen on ylipäättään mahdollista. Esimerkiksi satamissa olevat automaattit voivat täyttää käyttöliittymän osalta direktiivin esteettömyysvaatimukset, mutta sijoittelu tai korkeus aiheuttavat sen, että niiden käyttö ei olekaan mahdollista apuvälinettä, esimerkiksi sähköpyörätuolia, käyttävälle henkilölle. Emme voi siis joutua tilanteeseen, jossa tuotteen esteettömyydelle on tarkat vaatimukset, mutta tuotteeseen liittyvän välittömän ympäristön esteettömyydelle ei.

Nykyinen lainsäädäntö, jossa rakennetun ympäristön esteettömyyden toteutumista tarkastellaan vain uudis- ja korjausrakentamisen osalta, ei vastaa tähän haasteeseen. Myöskään esteettömyysdirektiivin liitteen kolme ylätasoa vaatimukset esteettömyydelle, eivät valitettavasti edistä esteettömyyttä. Jotta esteettömyysdirektiivin tavoitteisiin aidosti esteettömistä tuotteista ja palveluista päästään, tulee kansallisen sääntelyn esteettömyyden kehittämiseksi olla yksityiskohtaisempaa kuin esteettömyysdirektiivissä. Ilman selkeää ohjausta rakennetun ympäristön esteettömyyden tason arvioiminen jää yksittäisten toimijoiden tulkinnan varaan, mikä voi johtaa ei toivottuun tilanteeseen, jossa esteettömyysdirektiivin alaisen palvelun välitön rakennettu ympäristö on esteellinen.

Kysymyksiä lausunnonantajille

Lakiuudistuksen valmistelun aikana on keskusteltu valvontakokonaisuuden järjestämisestä.

Valvontakokonaisuus on kuitenkin tässä vaiheessa osin avoin.

Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa valvontaan kokonaisuudessaan.

Miten tuotteiden ja palvelujen esteettömyyden valvonta olisi tarkoituksenmukaista järjestää?

Yksityiskohtaisemman sääntelyn tarve on myös tärkeää esteettömyyden kehittymisen seurannan kannalta. On hyvin vaikea arvioida rakennetun ympäristön esteettömyyden kehittymistä, jos tarvittavia toimenpiteitä ei ole määritelty.

Lausunnonantajia pyydetään kommentoimaan erityisesti palvelujen valvontaa (esitysluonnoksen luku 4.2.6, sivut 83, 85 – 87), kun digitaalisten palvelujen valvonta on tarkoitus keskittää edelleen Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikköön. Lisäksi pyydetään ottamaan kantaa sähköisen viestinnän palvelujen ja audiovisuaaliseen mediaan pääsyn valvontaan sekä liikennettä koskevien esteettömyystietojen esittämisen valvontaan (laki liikenteen palveluista).

Ei lausuttavaa.

Erityisesti tuotteiden markkinavalvonnan järjestäminen on esityksessä vielä avoin. Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksenä alla esitettyihin (esitysluonnoksen luku 4.2.6.3, sivut 84-85) vaihtoehtoihin markkinavalvonnan järjestämisestä.

Ei lausuttavaa.

Valmistelussa on ollut esillä erilaisia vaihtoehtoja:

A.Traficom valvoo suurinta osaa tuotteista ja Tukes valvoo itsepalvelupäätteitä (näiden käyttöikä pitkä).

Rakennettu ympäristö

Esteettömyysdirektiivin vaatimukset rakennetulle ympäristölle on esitetty esteettömyysdirektiivin liitteessä III. Jäsenvaltiot voivat päättää kansallisesti, onko rakennetun ympäristön täytettävä liitteessä III vahvistetut esteettömyysvaatimukset. Tässä vaiheessa esitetään, että rakennettua ympäristöä koskevia vaatimuksia ei otettaisi mukaan tähän esitykseen vaan sen soveltamisesta päätettäisiin myöhemmin (ehdotus esitysluonnoksen sivuilla 92-94). Lausunnonantajia pyydetään lausumaan erityisesti siitä:

- Miten esteettömyysdirektiivin soveltaminen palvelun tarjoajan vastuulla olevaan rakennettuun ympäristöön konkreettisesti edistäisi esteettömyyttä ja kuinka laajamittaiseksi arvioitte vaikutukset rakennetun ympäristön esteettömyyteen?**
- Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esteettömyysdirektiivin soveltamisella rakennettuun ympäristöön olevan palvelun tarjoajalle? Kuinka suuren osuuden esteettömyysdirektiivistä aiheutuvista kokonaiskustannuksista ne muodostaisivat?**

Yksityiskohtaisemman kansallisen sääntelyn lisäksi, tarvitaan rakennetun ympäristön esteettömyyden parantamiseksi tukea toimijoille. Lainsäädäntöä uusien tulisi harkita valtion varoista myönnettävien esteettömyyskorjauksiin suunnattujen avustuksien ulottamista myös kohteisiin, joissa tarjotaan esteettömyysdirektiivin alle kuuluvia tuotteita ja palveluita. Näin voitaisiin estää tilanteet, joissa palvelun tuottajan taloudellisten resurssien rajallisuuden takia, esteettömyystoimenpiteitä ei voida edistää.

Esteettömyysdirektiivi on askel oikeaan suuntaan esteettömyyden kehittämisessä. Kuitenkin ilman yksityiskohtaisempaa sääntelyä rakennetun ympäristön esteettömyyden osalta, siitä uhkaa tulla vain saavutettavuusdirektiivin jatke.

Muita huomioita esityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Kyröläinen Anni
Riesa Consultative Oy